

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 20 mei 2016

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 47.212-47.239/III/PN
[...]

[...]

Mijnheer de Minister,

In zitting van 20 mei 2016 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een klacht onderzocht van een advocaat in verband met het taalgebruik ten aanzien van zijn Nederlandstalige cliënte die in de gevangenis van Vorst-Berkendael verblijft.

In een eerste brief van 18 oktober 2015 klaagt hij aan dat de disciplinaire rapporten aan de Directie, die als basis dienen voor de tuchtvervolgning, uitsluitend in het Frans zouden zijn gesteld ten aanzien van zijn cliënte. Op het niveau van de tuchtrechtelijke beslissingen zelf lijkt volgens klager een zekere wetsconformiteit zich aan te dienen. Tenslotte meldt hij, met toevoeging van de betreffende e-mail, dat de directrice van de gevangenis hem in Frans antwoordde op zijn Nederlandstalige e-mail.

In een tweede brief van 5 december 2015 dient hij klacht in tegen de tuchtbeslissing van 28 november 2015 genomen tegenover zijn cliënte, omdat hij deze beslissing, die in twee talen is opgesteld, strijdig acht met de bestuurstaalwet doordat zowel de verwijzing naar de ingeroepen wetgeving als de verwijzing naar de ingeroepen inbreuken in het Frans zijn gedaan. De motivering van de sanctie in bijlage van de tuchtbeslissing is wel uitsluitend in het Nederlands gesteld.

Op de vraag van de VCT naar uw standpunt ten aanzien van deze klacht antwoordt u per brief van 4 mei 2016:

“Afgezien van de stappen die in de gevangenis te Vorst werden genomen om na te gaan of de procedures waren gevolgd, heb ik uw vragen voorgelegd aan de juridische dienst van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen.

Meester Smout, de advocaat van mevrouw [...], maakt gewag van tuchtprocedures en voornamelijk van het gegeven dat de incidentenrapporten in het Frans worden opgesteld terwijl zijn cliënte Nederlandstalig is. Bijgevolg heeft hij de procedure vanaf het verhoor op 29 juli 2015 betwist.

Uit de analyse van de verstrekte documenten blijkt dat de gebruikte documenten in beide talen (Frans en Nederlands) zijn opgesteld.

Er zijn ontegenzeggelijk bepaalde materiële fouten gemaakt bij de opmaak van bepaalde formulieren (bijvoorbeeld in het Frans aangevinkte vakjes).

De directie van de gevangenis te Vorst is daarvan bewust gemaakt.

Met betrekking tot de inhoud van de gevoerde tuchtprocedures blijkt dat de rapporten aan de directeur, naargelang van de taalrol van het personeelslid dat het verslag heeft opgesteld, in beide talen zijn opgesteld (op 21 en 25 juli 2015 in het Frans, maar op 24, 25 en 27 juli 2015 ook in het Nederlands). Ook de incidenten van november 2015 zijn zowel in het Frans als in het Nederlands gesignaleerd.

Juridisch is dit ons standpunt:

In artikel 144, § 1, van de wet is bepaald dat het personeelslid dat een inbreuk vaststelt, een rapport moet opstellen voor de directeur. Dat rapport wordt niet opgesteld voor de gedetineerde.

Overigens is in § 3 van datzelfde artikel bepaald dat wanneer de gedetineerde de schriftelijke tenlastelegging niet kan lezen, of de taal ervan niet verstaat, in de gelegenheid wordt gesteld de inhoud en de omschrijving van de tenlastelegging te verstaan.

In dat geval moeten de diensten van de gevangenis hem de tenlastelegging uitleggen.

Overigens is in artikel 7 van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken bepaald dat de lokale diensten in hun binnendiensten (de gevangenis is een lokale dienst) de taal gebruiken waarin het personeelslid zijn toelatingsexamen heeft afgelegd.

Het is dus de taal van het personeelslid die de taal bepaalt waarin het rapport aan de directeur wordt opgesteld.

Ten slotte wordt in een arrest van het Hof van Cassatie van 10 december 2014 (A.R. P.14.1275.F/) nader bepaald dat artikel 16 niet bepaalt dat alle stukken van het dossier in de taal van de rechtspleging moeten zijn gesteld.

In bestuurszaken kan dezelfde redenering worden gevolgd.

Kortom, het personeelslid stelt het rapport voor de directeur op in zijn taal en in voorkomend geval moet de tenlastelegging aan de gedetineerde worden uitgelegd in een taal die hij begrijpt.

Ik kan u ook meedelen dat de commissie tot bescherming van de maatschappij te Vorst in december 2015 heeft beslist om mevrouw [...] over te plaatsen naar de gevangenis te Brugge, waarnaar zij zal worden overgebracht om haar interneringsmaatregel te ondergaan.”

*
* *

Artikel 1, § 1, 1° van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (afgekort SWT, ook genoemd: bestuurstaalwet) bepaalt dat deze gecoördineerde wetten toepasselijk zijn op de gecentraliseerde en gedecentraliseerde openbare diensten van de Staat, van de provinciën van de gemeenten, voor zover zij inzake taalgebruik niet beheerst worden door een andere wet.

De basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden bevat in artikel 144 de te volgen tuchtprocedure en specifieke bepalingen over de te hanteren taal. Dit artikel is in casu dan ook van toepassing.

Samengevat komt het hierop neer:

- een personeelslid dat een tuchtrechtelijke inbreuk vaststelt, stelt een rapport op voor de directeur (er wordt niet bepaald dat dit rapport wordt opgesteld voor de gedetineerde).
- Indien de directeur meent dat de feiten een tuchtrechtelijk gevolg vereisen, wordt de gedetineerde door afgifte van een formulier in kennis gesteld van de tenlastelegging, van het feit dat tegen hem een tuchtprocedure zal worden opgestart, dat hij zijn tuchtdossier kan raadplegen en dat hij gehoord zal worden door de directeur.
- de gedetineerde die de schriftelijke tenlastelegging niet kan lezen, of de taal niet verstaat, wordt in de gelegenheid gesteld de inhoud en de omschrijving van de tenlastelegging te verstaan.
- de gedetineerde heeft het recht zich tijdens de tuchtprocedure te laten bijstaan door een advocaat.
- De directeur hoort de gedetineerde in zijn middelen van verdediging. Hij stelt de gedetineerde, in een taal die hij kan verstaan, desgevallend met behulp van derden in kennis van de hem ten laste gelegde feiten. De gedetineerde brengt zijn verweermiddelen mondeling en, zo hij dit wenst, schriftelijk ter kennis van de directeur.
- De gedetineerde wordt mondeling, in een taal die hij kan verstaan, en schriftelijk in kennis gesteld van de beslissing van de directeur en van de beweegredenen waarop zij steunt, in het bijzonder de motieven die de keuze en de maat van de sanctie hebben bepaald.

Artikel 144 van vermelde wet bevat derhalve meerdere bepalingen inzake de te gebruiken taal bij de tuchtprocedure ten aanzien van een gedetineerde die moeten worden nageleefd. Het bepaalt wel niet in welke taal het rapport voor de directeur wordt opgesteld, zodat men terugvalt op de gemeenrechtelijke regeling van de SWT. Het rapport enkel bestemd voor de directeur is te beschouwen als een stuk in binnendienst in de zin van de SWT. De gevangenis van Vorst-Berkendael zelf is een uitvoeringsdienst waarvan de zetel in Brussel-Hoofdstad is gevestigd en waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt in de zin van de SWT (zie adviezen 37.023 van 10 maart 2005 en 47.039 van 12 juni 2015). Voor dergelijke uitvoeringsdienst gelden dezelfde regels als voor de centrale diensten (artikelen 44, 44bis en 45 SWT). Toepassing wordt derhalve gemaakt van artikel 39, § 1 SWT dat verwijst naar artikel 17, § 1. Aangezien het rapport voor de directeur niet een ambtenaar van de dienst betreft en ook niet kan beschouwd worden als een antwoord op een vraag ingediend door een particulier, wordt gebruik gemaakt van de taal van de taalrol van de ambtenaar aan wie de zaak is opgedragen.

In het voorliggend geval zijn de rapporten voor de directeur zowel in het Nederlands als in het Frans opgesteld naargelang de taalrol van het personeelslid dat het verslag heeft opgesteld. Dit is conform met de vermelde bepalingen van de uitvoeringsdiensten en de centrale diensten van de SWT. De klacht is op dat punt dan ook ontvankelijk maar ongegrond.

Na de fase van het opstellen van de rapporten, zijn de vermelde bepalingen inzake het taalgebruik van artikel 144 van vermelde basiswet toepasselijk. Daaruit vloeit voort dat de tuchtbeslissingen aan de gedetineerde worden ter kennis gebracht in een taal die hij kan

verstaan. Dit blijkt niet volledig het geval te zijn voor de tuchtbeslissing van 28 november 2015 waarbij (door aanvinking op een tweetalig formulier) in het Frans verwezen wordt naar de ingeroepen wetgeving en naar de ingeroepen inbreuken. De Minister van Justitie erkent dit trouwens in zijn brief van 4 mei 2016. De klacht is op dit punt ontvankelijk en gegrond. Wel dient te worden opgemerkt dat de motivatie van de opgelegde sanctie wel uitsluitend in het Nederlands is gesteld.

Tenslotte is het Franstalig antwoord per e-mail van 24 juli 2015 op een Nederlandstalige e-mail van dezelfde datum van de klager strijdig met artikel 45 SWT, luidens hetwelk een uitvoeringsdienst met zetel in Brussel-Hoofdstad (zoals de gevangenis van Vorst-Berkendael) steeds zo moet georganiseerd zijn dat het publiek zonder enige moeite in het Nederlands of het Frans kan worden te woord gestaan. Op dit punt is de klacht ontvankelijk en gegrond.

Een afschrift van dit advies wordt gestuurd aan de klager.

Hoogachtend,

De Voorzitter

[...]